TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20955
Tarih : 2 11.2026

52391

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Ömer Bolat** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de esnaf ve sanatkârlar, artan işletme giderleri, vergi ve sosyal güvenlik yükümlülükleri, yüksek finansman maliyetleri ve daralan alım gücü nedeniyle ekonomik güçlükler yaşamaktadır. Özellikle küçük ölçekli işletmelerde biriken kamu borçları, mevcut faaliyetlerin sürdürülmesini ve yeni finansman kaynaklarına erişimi zorlaştırmaktadır. Bu sorunların etkisi, illerin ekonomik gelişmişlik düzeyine, gelir koşullarına ve yerel piyasanın yapısına göre farklılaşmaktadır.

Ticaret Bakanlığının verilerine göre 2025 yılında esnaf ve sanatkârlara 257.709 kredi kullandırımı kapsamında toplam 175,8 milyar TL Hazine faiz destekli finansman sağlanmıştır. Ancak kullandırılan kredi tutarları, kamu desteklerinin bölgesel ihtiyaçlara ne ölçüde karşılık verdiğini ve ekonomik açıdan daha kırılgan illerdeki esnafın finansmana erişim koşullarını tek başına ortaya koymamaktadır.

Bakanlığın Ocak 2025 tarihli Esnaf ve Sanatkârlar Veri Bülteni'ne göre Şubat 2023–Ocak 2025 döneminde Diyarbakır'da 7.775 kredi kullandırımı gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 3,64 milyar TL finansman sağlanmıştır. Bu verilerin, ilde faaliyet gösteren toplam esnaf sayısı, kredi başvuruları, reddedilen talepler ve işletmelerin finansman ihtiyaçlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Esnafın kamu borçları nedeniyle finansmana erişiminde yaşadığı sorunlar üzerine 2026 yılında yeni düzenlemeler yapılmıştır. 15 Şubat 2026 tarihli düzenlemeyle vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının belirli koşullarda kredi tutarından karşılanmasına imkân tanınmıştır. 27 Ağustos 2026 tarihli düzenlemeyle ise borçsuzluk koşulunu sağlayamayan esnafın Hazine faiz destekli kredilerden yararlanmasına yönelik uygulama yeniden düzenlenmiş, bu gruptaki genel yatırım ve işletme kredilerinde Hazine faiz indirim oranı yüzde 50'den yüzde 40'a düşürülmüştür. Bakanlığın açıklamasına göre bu kredilerin yıllık finansman maliyeti yüzde 24 olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda:

1. 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Hazine faiz destekli esnaf kredilerinden yararlanan tekil esnaf ve sanatkâr sayısı ile kullandırılan toplam kredi tutarının illere göre dağılımı nedir? Bu dağılımın illerdeki kayıtlı esnaf ve sanatkâr sayılarına oranı nedir?

2. Söz konusu yıllarda Hazine faiz destekli kredi başvurularının illere göre kabul ve ret oranları nedir? Reddedilen başvuruların ne kadarı vergi borcu, SGK prim borcu, teminat yetersizliği, kredi notu veya diğer nedenlerden kaynaklanmıştır?
3. Esnaf ve sanatkârların vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının illere göre toplam tutarı ve borçlu işletme sayısı nedir? Bakanlığınızın bu konuda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından düzenli veri temin ettiği bir mekanizma bulunmakta mıdır?
4. 15 Şubat ve 27 Ağustos 2026 tarihlerinde yapılan düzenlemeler kapsamında vergi veya SGK borcu bulunan kaç esnaf Hazine faiz destekli kredi kullanmıştır? Bu kredilerin toplam tutarı ve illere göre dağılımı nedir?
5. Vergi veya SGK borcu bulunan esnaf için uygulanan farklılaştırılmış Hazine faiz indirim oranlarının işletmelerin toplam finansman maliyetleri ve geri ödeme kapasiteleri üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır?
6. Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatiflerinin illere ve ilçelere göre dağılımı nedir? Kooperatif bulunmayan veya kefalet kapasitesi yetersiz kalan yerleşim yerlerinde esnafın finansmana erişimini sağlamak amacıyla hangi önlemler alınmaktadır?
7. Hazine faiz destekli esnaf kredilerinin bölgesel dağılımında kişi başına gelir, işsizlik, işletme yoğunluğu, ekonomik gelişmişlik düzeyi ve finansmana erişim güçlükleri gibi göstergeler dikkate alınmakta mıdır? Bölgesel eşitsizlikleri azaltmaya yönelik özel bir kaynak tahsis mekanizması bulunmakta mıdır?
8. Kamu desteklerine erişimde teminat ve kefalet koşullarını karşılamakta güçlük yaşayan küçük ölçekli işletmeler, kadın esnaf ve genç girişimciler için hangi özel uygulamalar bulunmaktadır? Bu uygulamalardan yararlananların illere göre dağılımı nedir?
9. Ekonomik gelişmişlik düzeyi düşük illerde faaliyet gösteren esnafın vergi ve SGK borçlarının yapılandırılması, finansman maliyetlerinin azaltılması ve kamu desteklerine erişiminin kolaylaştırılması amacıyla bölgesel bir destek programı hazırlanması planlanmakta mıdır?
10. Diyarbakır'da 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Hazine faiz destekli kredi başvurusunda bulunan, başvurusu kabul edilen ve reddedilen esnaf sayısı kaçtır? Vergi veya SGK borcu nedeniyle finansmana erişimde güçlük yaşayan esnafın sayısı nedir? İlde faaliyet gösteren kredi ve kefalet kooperatiflerinin ilçelere göre dağılımı ve kredi kullandırım tutarları nelerdir?